

Fäbodkulturen antagen till Unescos lista över levande kulturarv

Den 3 december skrevs traditionen kring den svenska och norska fäbodkulturen in på Unescos representativa lista över mänsklighetens immateriella kulturarv. Beslutet fattades på Unescos möte i Paraguay. Fäbodkulturen är en levande tradition som innefattar allt från djurhållning och betesmarker till mattraditioner och musik.

”Det är en stor händelse att fäbodkulturen nu förts in på Unescos lista över mänsklighetens immateriella kulturarv. Fäbodbruket var under hundratals år en förutsättning för att småbrukare i stora delar av Sverige och Norge skulle klara sin försörjning. Det är än i dag en levande tradition och har även gett upphov till ett rikt kulturarv. Att fäbodbruket får detta erkännande av Unesco är ett bevis på dess kulturella och historiska värde för oss i dag och för kommande generationer”, säger **Martin Sundin**, generaldirektör på Institutet för språk och folkminnen (Isof).

I Skandinavien berg, skog- och kustområden finns sedan århundraden en historia av att flytta boskap till sommarbete och det har gett upphov till en mångfacetterad fäbodkultur. Fäbodbruk handlar om allt från djurhållning till livsmedelsproduktion, markförvaltning, hantverk, musik, berättande och ritualer. Det är en tradition som formar landskapet och bidrar till den biologiska mångfalden. Verksamheten fyller även en social och kulturell funktion för utövarna.

Sverige och Norge har gemensamt nominerat fäbodkulturen till Unescos representativa lista över mänsklighetens immateriella kulturarv. Nomineringen har utvecklats av Förbundet Svensk Fäbodkultur och utmarksbruk och Norsk Seterkultur i dialog med Institutet för språk och folkminnen.

”Alla som stödjer fäbodkulturen ska idag sträcka på sig och känna stor stolthet över utnämningen”, säger **Peter Helander**, ordförande i Förbundet Svensk Fäbodkultur.

I Sverige har fäbodbruket varit utbrett framför allt i Värmland, Dalarna, Gästrikland, Hälsingland, Härjedalen och Jämtland men även förekommit i Uppland, Medelpad, Ångermanland, Västerbotten och Norrbotten. I dag finns omkring 300 levande fäbodor runt om i Sverige, och flera av dem brukas fortfarande traditionellt med fritt skogsbeta, mjölkdjurshållning och beredning av olika mjölkprodukter.

”Det är mycket glädjande att det svenska och norska fäbodbruket nu tagits upp av Unesco. Detta innebär inte bara att fäbodkulturen synliggörs och sprids till en bredare publik, utan också att det skapas förutsättningar för ett fortsatt starkt engagemang för att bevara och utveckla denna värdefulla kulturyttring i våra båda länder. Det är särskilt glädjande att detta erkännande ges gemensamt till två nordiska länder, vilket tydligt visar hur kultur rör sig över gränser och hur traditioner delas av flera länder, säger **Maria Wilenius**, generalsekreterare på Svenska Unescorådet.

Immateriella kulturarv är traditioner, seder och bruk som har överförts mellan generationer, till exempel olika former av hantverk, ritualer, musik och berättelser. Unescos konvention om trygghet av det immateriella kulturarvet syftar till att säkra respekten för och öka kunskaperna om dess betydelse.

I år har totalt 58 element från länder runt om i världen nominerats till den representativa listan över mänsklighetens immateriella kulturarv.

Sverige har sedan tidigare (2021) den [nordiska klinkbåtstraditionen](#) på *Unescos representativa lista över mänsklighetens immateriella kulturarv*. Den nomineringen gjordes tillsammans med Danmark, Finland, Färöarna, Island, Norge och Åland.

I *Unescos register över goda metoder för tryggnad av immateriellt kulturarv* finns sedan tidigare två levande kulturarv från Sverige upptagna: [Sagobygden](#) (2018) och [Nyckelharpans nätverk](#) (2023).

Därutöver finns även en lista över immateriellt kulturarv i fara – där finns Sverige inte med.

Det är lätt att förväxla immateriella kulturarv med världsarv, som är platser, orter eller miljöer som på ett unikt sätt vittnar om jordens och människans historia. Det finns idag 1223 världsarv i 168 länder. I Sverige har vi 15 världsarv.

Läs mer om levande kulturarv här: levandekulturarv.se

Presskontakt:

Martin Sundin, Institutet för språk och folkminnen

E-post: martin.sundin@isof.se

Tel: 073-558 61 00

Peter Helander, Förbundet Svensk Fäbodkultur

E-post: peter.helander@moramail.se

Tel: 073-072 86 27

Thérèse Amnéus, Svenska Unescorådet

E-post: therese.amneus@regeringskansliet.se

Tel: 073 840 91 75

För utövare och representanter för fäbodkulturen i Sverige, kontakta även:

Jämtland/Härjedalen

Jimmy Boije

jhf@fabod.nu

070-582 80 33

Dalarna

Anna Hagström

annamariahag80@gmail.com

070-245 43 86

Gävleborg

Carin Gisslén Schönning

caringnsn@gmail.com

070-398 37 83

Västernorrland

Margita Sjöberg

margita909295@outlook.com

070-203 0694

Värmland

Ingela Kåreskog

ingela.kareskog@gmail.com

070-570 07 58